

7. ZO ŠKOLSKÝCH DEJÍN OBCE

Úvod do školských dejín

Počiatky rozvoja vzdelávania v našich podmienkach môžeme spájať už so šírením kresťanstva. Možno povedať, že prvé elementárne školy na dedinách boli zriaďované pri farách. Podľa zachovaných správ bolo v 16. storočí na Slovensku asi 50 takýchto škôl. K určitému zrýchleniu rozvoja školstva v našej oblasti prispela tragédia v bitke pri Moháči v roku 1526, kde Turci na hlavu porazili uhorské vojsko. Po tejto porážke sa presťahovalo sídlo Ostrihomskej kapituly do Trnavy, a tak dochádza k rozvoju cirkevného života, teda aj školstva ako celku. V zmysle záverov Tridentského koncilu (1545-1563) boli biskupom uložené povinnosti zriaďovať semináre pre výchovu kňazov. Na tento podnet v roku 1566 ostrihomský arcibiskup Mikuláš Oláh založil v Trnave prvý kňazský seminár. Okrem výchovy kňazov Mikuláš Oláh venoval veľkú pozornosť aj cirkevnému školstvu. V diecéznej synode v roku 1561 nariadil: „Každá fara má mať školu alebo aspoň niekoľko susedných obcí má mať spoločnú školu, kde majú učiť dobrí a počestní katolícki učitelia zverené dievky základom vzdelanosti, podľa možnosti aj cirkevnému spevu.“³⁴⁹

K rozvoju školstva sa snažila prispieť aj panovníčka Mária Terézia svojim súborným školským poriadkom *Ratio educationis*. Ťažiskom nového školského systému boli základné (ľudové) a stredné (latinské) školy. Ľudové školy na dedine sa zriaďovali, tzv. triviálne, s jedným učiteľom s vyučovacím materinským jazykom. *Ratio educationis* ešte nezavádzalo povinnú školskú dochádzku, deti mali chodiť do školy, kým nebudú schopné vykonávať práce na poli a okolo gazdovstva. Az Jozef II. v *Inštrukcii pre vizitátorov*...³⁵⁰ (1788) prvý raz určil povinnú školskú dochádzku od šesť do dvanásť rokov veku detí. Vyučovanie na národnej škole bolo bezplatné a od rodičov sa žiadalo, aby posielali deti do školy. Deti však v skutočnosti na dedinách chodili do školy nanajvýš dva či tri mesiace, aj to len dva alebo tri roky. Vedeli len slabšie čítať a písať sa spravidla ani nenaucili. Bolo to dané aj tým, že na niektorých školách učili učitelia, ktorí sami nevedeli písať.³⁵¹ Otázka je, aká bola organizácia šírenia týchto požiadaviek do filiálnych obcí. V sídlach farností existovali už vtedy školy, no navštevovalo ich len malé percento detí, aj to iba v zimných mesiacoch, keď ich rodičia nepotrebovali pri práci na poliach. Deti sa využívali najmä pri pasení dobytká.

O pôsobení učiteľov v Dolnom Dubovom sa dozvedáme z kanonických vizitácií. Vizitácie poskytujú tieto informácie: meno učiteľa, vek, kvalifikáciu, príjmy, prípadne charakteristiku školského domu. V roku 1714 zastával funkciu učiteľa Martin Čaplovíč. Vizitátor uviedol, že za zvonenie proti búrkam dostáva od každej vinice po 1 pintu vína. Mal 1/3 z koledy a ofery.³⁵² Podľa vizitácie z roku 1731 dolnodubov-

ský učiteľ Jozef Nemečkai (Nemeczkay) bol 33-ročný katolík, učiteľom bol 10 rokov, v tejto farnosti pôsobil 3. rok. Za učenie mal od žiakov rovnaký príjem ako bohumický učiteľ. V čase predchádzajúcej vizitácie ešte v kostole organ chýbal, vtedy mával od každej polovičnej usadlosti 4 snopy obilia. Po pripnutí organu mu pridali ešte 2 snopy obilia. Pri tejto vizitácii sa učiteľ sťažoval, že takto to ďalej nemôže zostať, preto za prítomnosti zástupcov obidvoch dedín (Dolné Dubové i filiálky Radošovce) a trnavského farára (ako zemepána dediny Dolné Dubové) sa rozhodlo o zvýšení učiteľovej odmeny. Za zvonenie proti búrke dostával od každej vinice 1 pintu vína, a to aj od cudzích, ktorí v tejto farnosti vlastnili vinice. Ďalej učiteľovi patrilo i calisatio a tretina z koledy a ofery (vrátane pohrebných ofier). Za hranie na organe mal od kostola ročne 5 zlatých.³⁵³

Učitelia v priebehu 18. storočia zostávali naďalej podriadení farárovi a medzi ich hlavné povinnosti patrili úkony a služby, ktoré poskytovali cirkevnej obci. Medzi tieto patrili najmä hra na organe a vedenie chóru v kostole, ale aj zvonenie, vypisovanie ohláskových listín, spievanie na pohreboch a sprevádzanie farárova do filiálnych obcí.³⁵⁴ Množstvo mimoskolských povinností často bránilo učiteľovi venovať sa žiakom v potrebnom rozsahu. Postavenie učiteľa sa začína pomaly meniť až na začiatku 70. rokov 18. storočia, keď začínajú prevládať úlohy učiteľského stavu namiesto „služobníka v kostole.“ Nastúpila požiadavka, aby učitelia mali povinnosti nielen voči cirkvi (pri náboženskej výchove detí), ale aj voči štátu. Reformy v každodennom živote najmä dedinských učiteľov postupovali veľmi pomaly. Problém bol v tom, že okrem služby v kostole učitelia v tomto období vykonávali aj funkciu notára.³⁵⁵

Plat učiteľov pozostával z viacerých zložiek. V rámci pravidelného platu, ktorý tvoril najväčšiu časť príjmu, sa na prvom mieste udával vždy výnos poľnosti, ktoré dostal učiteľ do užívania. Výnosy z pridelených lúk a pasienkov sa podľa cien obilia a sena prepočítali do výšky platu. Druhá časť príjmu tvorili naturalie a peňažné poplatky, ktoré boli odstupňované podľa toho, či platili sedliaci, želiari a poďeliari. Platy učiteľov na farských školách boli veľmi nízke, prevažne do 100 zlatých ročne.³⁵⁶

Všetky vedomosti a poznatky sa dlhé obdobia prenášali medzi poddaným ľudom z generácie na generáciu iba tradíciou a osvojovaním si predchádzajúcej praxe. Keď sa však pri zložitejšom počítaní (pri odvádzaní daní, počítaní zožitých krížov obilia a podobne) už nestačilo spoliehať len na pamäť, poddaní si pomáhali značením počtu pomocou vrúbkov na „rováš.“ Ak musel ríchnť alebo obec vyhotoviť nejaké písomné svedectvo, musel vypomôcť učiteľ, prípadne panský úradník alebo notár. Funkciu notárov zavádzala štátna správa už od konca 18. storočia, keď sa v súvislosti s urbáskou reguláciou značne rozmožila písomná agenda aj na dedinách. Väčšina obyvateľstva, ako všade inde, bola až do konca 18. storočia úplne negramotná, teda nevedela písať ani čítať.

³⁴⁹ BUCKO, V.: Mikuláš Oláh a jeho doba. Bratislava 1940, s. 176.

³⁵⁰ SLOVENSKO, Kultúra II. časť, OBZOR, Bratislava 1980, s. 212.

³⁵¹ LENGYELOVÁ, T.: Deti v novovekom svete. In: História, 2001, č. 13.

³⁵² LOPATKOVA, Z.: Kanonické vizitácie Šmolenického dekanátu v 18. storočí. Dizertačná práca, Filozofická fakulta TU v Trnave 2005, s. 65.

³⁵³ TAMŽE, s. 65, 104.

³⁵⁴ KOWALSKÁ, E.: Štátne ľudové školstvo na Slovensku na prelome 18. a 19. storočia. Bratislava: VEDA 1987, s. 79.

³⁵⁵ TAMŽE, s. 79.

³⁵⁶ TAMŽE, s. 80.

Dejiny školy od 19. storočia³⁵⁷

J. Kocánová

V roku 1852 obec Dolné Dubové i škola vyhoreli. Dolnodubovský farár – dekan Štefan Ujságh svoj vlastný dom daroval cirkvi ako faru a starú faru prispôsobil na školu a byt organistu. Na prílepkovanie kantorského príjmu založil základňu 5000 zlatých. V archíve dolnodubovskej fary sa zachovali doklady, ktoré uvádzajú, že v 18. a 19. storočí v obci vyučovali nasledovní učitelia:

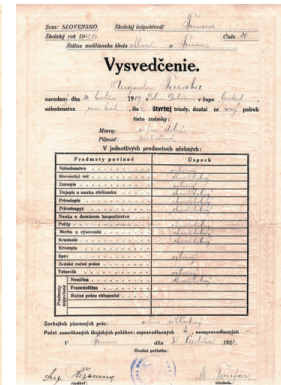
Rok	Meno učiteľa	Rok	Meno učiteľa
1710	Martin Ivanovič (Ivanovics)	1826	Imrich Kiš (Kiss)
1714	Martin Čaplovič	1832	Juraj Sedlárik
1731	Jozef Nemeckai (Nemeczkay)	1840	Matěj Hronek
1746	Ján Zatkovič (Zatkovics)	1842	František Raak
1755	Adam Topolčaní (Topolczany)	1845	Michal Lackovič (Lackovics)
1770	Štefan Studenc (Studencz)	1882	Anton Bielek
1779	Tomáš Bognáč (Bognacz)	1883	Ľudovít Binovský
1805	Ján Klanica (Klanicza)	1887	Alois Binovský (pôsobil tu 32 rokov)
1820	Jozef Hubert (Huberth)	1919	

Stará škola, asi rok 1916 Rakúsko-Uhorsko

³⁵⁷ Pre spracovanie tejto časti našej práce boli použité okrem citovanej literatúry pramene a informácie zo Štátneho archívu v Trnave, z archívu obce a fary v Dolnom Dubovom, Pamätná kniha obce Dolné Dubové 1945-1980, Kronika ZŠ 1.-4. ročník Dolné Dubové. Dôležité informácie nám poskytli konzultácie s riaditeľkou školy Mgr. Zlaticou Čapkovickou a rozprávanie Salomény Svitkovej (1922) a Heleny Svitkovej (1928).

V 19. storočí sa v Uhorsku stala vyučovacím jazykom maďarčina. Sloventina a nemčina sa používali len ako jazyky pomocné. Slovenskí národovci sa bránili maďarizácii. V *Ziadosťiach slovenského národa* v roku 1848 jednou z požiadaviek bolo: „*riadenie národných škôl... a iných škôl, kde vyučovacia reč pre synov a dcéry slovenského národa nemá byť inakšia ako slovenská.*“ Tieto požiadavky národovcov boli tvrdo potlačené. Môžeme predpokladať, že od nepamäti rýdzo slovenské obyvateľstvo Dolného Dubového maďarizáciu len ťažko znášalo. Reforma ľudových škôl sa realizovala v roku 1868 podľa zák. článku XXXVIII, podľa ktorého sa zaviedla povinná 6-ročná školská dochádzka.³⁵⁸

Vysvedčenie zo 16. 2. 1918
Rakúsko-UhorskoVysvedčenie za 1. ČSR - Štátna meštianska škola
1922-1923

V roku 1863 bola založená Matica slovenská v Martine. Tri slovenské gymnáziá (Revúca, Martin, Kláštor pod Znievom), pod vplyvom maďarizácie zanikli. Slovenský jazyk bol vytlačený zo všetkých vyšších škôl. Materinskú reč sa mohli deti učiť len na niektorých ľudových cirkevných školách. Po vydaní Aponioho (Apponyiho) zákonov (1907) sa pomáhať vyučovanie aj vo zvyšku slovenských škôl. Významným učiteľom v čase tvrdej maďarizácie bol v Dolnom Dubovom **Alois Binovský** (1851-1935). Učil v obci v rokoch 1887-1919, teda plných 32 rokov. Aj po skončení učiteľskej služby žil v Dolnom Dubovom a vypočíňal v škole. Býval v obecnom dome, kde bola žandárska stanica a neďaleko pošty. Počas silnej maďarizácie učil deti po slovensky. Zomrel v roku 1935, pochovaný je na dolnodubovskom cintoríne. Po vzniku ČSR v roku 1918 sa pomery v slovenskom

³⁵⁸ ES, zv. V., Bratislava, s. 1981, s. 706.

školsťve zlepšili. Malý školský zákon z roku 1922 priniesol mnohé zmeny. Ľudové školy boli cirkevné, štátne a súkromné. Povinná školská dochádzka sa predĺžila na 8 rokov.

V roku 1920 sa správcom školy v Dolnom Dubovom stáva **Ján Habara**. Škola mala názov Rímsko-katolícka ľudová škola v Dolnom Dubovom. Udržiaateľom školy bola politická obec a riadiacim orgánom rímsko-katolícka školská stoličia. Jej predsedom bol kňaz **Vojtech Plechlo**. Prvé informácie v notárskych zápisniciach v dvadsiatych rokoch minulého storočia zaznamenali požiadavky školskej stoliče na ustálenie príspevku na opravu strechy, čistenie školy a opravy hospodárskych budov. Škola bola stará nevyhovujúca jednotriedka, v ktorej sa do roku 1925 učili len štyri ročníky. V roku 1926 pričádza na školu druhý učiteľ **Michal Horvatovič**, škola má už dve triedy, v ktorých sa učí

Rímsko-katolícka ľudová škola Dolné Dubové, 1923

7 ročníkov, spolu 90 žiakov. Vyučovalo sa v starej škole a dokonca v miestnom hostinci, kam chodili žiaci prvého ročníka. Keď bola veľká zima, deti si nosili vo vrecku pečené zemiaky v šupke, ktoré zohrievali a potom ich na desiatu zjedli. Desiatou bol aj lekvarový chlieb, jablko, hruška a slivka. Žiaci sa v škole aj umývali, najmä ruky a ústa. V tom čase školskými pomôckami boli tabuľka, griflik a handrička na utieranie. V tridsiatych rokoch už mali žiaci šlabikár, učili sa slovenčinu a počty. Používali perá, ktoré si namáčali do kamlára. Začiatok vyučovania bol o ôsmej hodine, vo štvrtok bol voľný deň. V sobotu bolo náboženstvo, ktoré vyučoval Vojtech Plechlo. Saloména Svitková (nar. 1922) si spomína na básne, ktorú často recitovala:

*Na našej jabloni listov moc tam jesto,
kvetov však medzi nimi sotvaže je dvesto.
Kvietkov len tu i tu, skromne sa beleje,
jak medzi túžbami tie naše nádeje.*

*A koľký kvet ešte búrka nám uroní,
z koľkého nedozrú jablák na jabloni.
Nedozrie, odpadne, ktovie čo zostane,
chráň naše nádeje všemohúci Pane.*

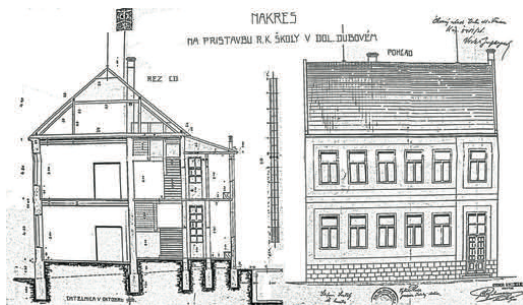
V roku 1928 už navštevuje školu 8 ročníkov, spolu 120 žiakov.

Najdôležitejším medzníkom v dejinách školstva v Dolnom Dubovom bola výstavba budovy dvojtriednej školy. Vyučovanie v starých priestoroch už bolo neudržateľné. Na žiadosť Rímsko-katolíckej školskej stoliče v Dolnom Dubovom už v roku 1926 určuje Okresný úrad v Trnave komisiu, ktorá posudzovala

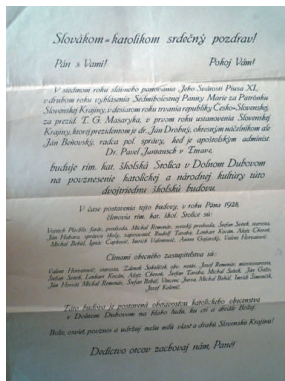
vhodnosť umiestnenia stavby školy. V komisii boli školský inšpektor, zástupca okresného úradu, predstavitelia obce Dolné Dubové a tvorca projektu školy staviteľ Rychman z Chltenice. Všetci sa zhodli, že nová škola je veľmi potrebná. Školský inšpektor odporúča znížiť náklady o byt pre učiteľa, ktorý nebude súčasťou novej školy, ale zriadi sa v starej škole. Zároveň upozornil, že stavbu môže skomplikovať žiadosť rímsko-katolíckej školskej stoliče, ktorá nie je oprávnená žiadať o stavebné povolenie, to musí urobiť obec. Tu je začiatok nedorozumení, ktoré sprevádzali výstavbu školy. Pri podpise zápisnice o stavbe starosta upustil rokovanie a nepodpisal ju. Výhrady starostu a obecného zastupiteľstva prinútili školskú stolicu konať na vlastnú päsť. Okresný úrad nemohol vydať stavebné povolenie. Okresný náčelník ukladá starostovi, aby „z nejakých osobných dôvodov“ neodďaľoval tento proces. Notár bol poverený dohliadnuť na rýchle vybavenie celej záležitosti. Obecné zastupiteľstvo potom podáva žiadosť, ktorú Okresný úrad v Trnave zamietla, lebo obec si od školskej stoliče nevyžiadala plány a nepostarala sa o financovanie stavby. Môžeme sa len domnievať, že spor bol pre pozemky, ktoré žiadala naspäť farnosť od obce, ktorá si ich neoprávnene prepísala. Boli to pozemky pod cintorinom, kostolom, farou a školou. Dňa 21. januára 1928 obecné zastupiteľstvo tesne o jeden hlas schvaľuje prepísanie týchto pozemkov na farský úrad a ten súhlasí s ich použitím na stavbu školy a prestavbu starej školy na byt učiteľa. Obecné zastupiteľstvo následne súhlasí, aby sa stavba vykonala čo najskôr. Celý stavebný náklad 200 000 Kčs mal byť po dobu dvoch rokov zahrnutý do obecného rozpočtu. Zdalo sa, že stavbe už nič nestojí v ceste. Dokonca bol vytlačený plagát, ktorý oznamoval, že v roku 1928 sa začína stavať nová škola v Dolnom Dubovom. S výstavbou školy sa začalo až v roku 1930, zo zápisnic sme sa nedozvedeli príčinu oneskorenia. So stavbou sa začalo 3. augusta 1930 a obecné zastupiteľstvo konštatuje, že školská stoličia by mohla podnikateľovi zaplatiť prvú splátku. Pre tento údel schvaľuje pre školskú stolicu pôžičku 50 705 Kčs. Financovanie cez pôžičku si vyžaduje riadny dlžobný úpis a súhlas cirkevnej vrch-

Saloména Svitková, 12-ročná, 1934

Stavebné plány Rímsko-katolíckej ľudovej školy, 1926

Plagát propagujúci novú školu, 1928

predseda rímsko-katolíckej školskej stolice obracia na Krajinský výbor o pomoc pri splatení dlhu 75 000 Kčs. Sumu poskytlo Úverové družstvo v Dolnom Dubovom.

Rímsko-katolícka ľudová škola 1932, učiteľka Antónia Martišovičová

Pohľad na triedu, asi 30. roky 20. storočia

nosti spolu s 5 % úrokom. Obec neskôr poskytne ešte ďalšie pôžičky. Staviteľom školy nie je autor projektu z roku 1926 Rychman, ale firma Bartek z Trnavy. Dňa 12.9. 1930 na mimoriadnom zasadnutí školskej stolice sa celkové náklady vyčísľujú na 204 000 Kčs. Na zvyšných 104 000 Kčs bude vyrubená cirkevná prírážka na každý katolícky hon poľa 30 Kčs a na každé domové číslo 200 Kčs.

Kolaudácia školy prebehla 1. novembra 1930 a boli odporúčané viaceré zmeny. Okresný úrad v Trnave vydáva 21. novembra 1930 uživateľ povolenie. Vyučovanie v novej škole sa začalo slávnostne jej vysvätením kňazom Vojtechom Plechom 1. septembra 1931. S pôžičkou na školu sa rímsko-katolícka školská stolica borila ešte dlhé roky. Zachovali sa rôzne dokumenty z ktorých vyplýva, že peniaze na jej zaplatenie sa snažila získať aj pomocou exekútora. V roku 1937 sa

Rímsko-katolícka škola 1936/37 (zľava Ján Habara, Vojtech Plechlo, Antónia Martišovičová)

V roku 1931 bol správcom školy naďalej Ján Habara a učiteľkou Antónia Martišovičová, náboženstvo vyučoval Vojtech Plechlo. Školu navštevovalo 119 žiakov, podľa údajov z trnavského archívu A. Martišovičová vyučovala I., 2. a 3. ročník a správca školy J. Habara 4. – 8. ročník. Zaujímavý je údaj z archívu o mzde učiteľky A. Martišovičovej. Podľa dôchodkovej zápisnice z roku 1929 poberala základný plat 1 200 Kčs, náhrada za byt 240 Kčs a náhrada za záhradu 20 Kčs, spolu 1 460 Kčs. Učiteľia, ktorí pôsobili v obci často bývali v kabinete novej školy. Tak to bolo aj v prípade A. Martišovičovej, ktorá pôsobila v Dolnom Dubovom od roku 1929 do roku 1942. V roku 1935 sa vydala za miestneho poštára Kráľa. V rokoch 1928-1944 sa pohyboval počet žiakov v škole od 100 do 127. Po vojne v roku 1945 škola nesie názov Štátna ľudová škola v Dolnom Dubovom.

Učiteľia v Dolnom Dubovom v rokoch 1920-1979

Meno učiteľa	Roky vyučovania
Ján Habara	1920-1946
Michal Horvatovič	1926-1928
Alžbeta Veselá	1926
Koloman Mihalovič	1926
Mária Thormová	1928-1929
Antónia Martišovičová-Kráľová	1929-1942
Mária Cierma	1942-1945
Vilma Horváthová-Mikulčíková	1945-1946
Vilma Halássová	1946-1978
Elemír Halás	1946-1979
Eva Benedikovičová	1978-1979

Vilma a Elemír Halássovci

V roku 1946 prišli do školy dvaja mladí pedagógovia Vilma a Elemír Halássovci. Ich príchodom zmenila svoju tvár škola samotná, skvalitnil sa vyučovací proces, postupne sa zavádzali nové metódy vyučovania. Škola je dvojtriedna s ôsmimi postupnými ročníkmi. Učiteľia Halássovci po svojom príchode bývajú spočiatku v kabinete školy, v učiteľskom byte ešte krátko býval Ján Habara v rodinou. Podľa spomienok Jany Škrekovéj-Halásovej, rodičia udržiavali kontakty s rodinou Jána Habaru ešte dlhé roky. V roku 1968 Vilma Halássová s dcérou navštívila vnuka Jána Habaru vo Viedni, kde žil po emigrácii v päťdesiatych rokoch.

Vo februári 1948 vyšiel zákon o jednotnej škole, ktorý uviedol program jednotnej nediferencovanej školy a množstvo obsahových a ideologických zmien v duchu vtedajšej ideológie. Školská reforma v roku 1948 ustanovila deväťročnú povinnú školskú dochádzku, v roku 1953 sa skrátila na osem rokov a v roku 1960 zase predĺžila na deväť rokov. Princíp jednotnej školy sa zachovával až do roku 1990, ako školy s minimom voľiteľných predmetov centralizácie.

Rok 1951 – žiaci 1.-5. ročníka

ky riadenej štátom. Dňa 1. novembra 1948 boli žiaci posledných troch ročníkov ľudovej školy (ročníky 6.-8.) pripojení k novozriadenej Neúplnej strednej škole do Kátloviec. V roku 1949 začína pracovať rodičovské združenie, ktoré zabezpečuje spoluprácu učiteľov s rodičmi. V roku 1953 1.-5. ročník školy navštevuje spolu 60 žiakov.

Novozaložená mládežnícka organizácia ČSM vybudovala v bývalej starej škole nové javisko. Priestory boli využívané na divadelné predstavenia a oslavy. Učiteľka Vilmá Halášová pripravila so žiakmi divadelné predstavenia, dramatizácie rozprávok, bábkové divadlo, hry a scénky k rozličným výročiam. Najväčšej obľube sa tešili oslavy MDD, v roku 1956 zahráli žiaci divadelné predstavenie *Snežienka* a pripravili pestrý kostýmový sprievod dedinou. V roku 1957 žiaci po vedení učiteľky V. Halášovej zahráli hru *Kotúr v čižmách*, s ktorou slávili veľké úspechy v Kátlovciach, Špačinciach, Bohunicach a Paderovciach. Hlavnú úlohu s veľkým úspechom stvárnil Jozef Svitek. Zo zisku z predstavení boli zakúpené spoločenské hry. Nezabudnuteľné pre deti boli výlety do Smoleníc a návšteva jaskyne Driny. Škola každoročne organizovala výlet do hôr a potom športové zápolenie so žiakmi z Náháča a Horného Dubového.

Pohľad na triedu približne z roku 1967

V roku 1959 MNV v Dolnom Dubovom povolil zbúrať nevyhovujúcu kultúrnu miestnosť, ktorá bola kedysi jednotriednou starou školou. Na jej mieste sa začal v treťom štvrtroku stavať učiteľský byt. Hrubá stavba bola postavená do konca roka. Sumu 100 000 Kčs prideliť obci ONV Trnava. Kolaudácia prebehla v auguste 1960 a ešte v tom roku sa tam rodina Elemíra Haláša presťahovala. Starý učiteľský byt začal slúžiť ako materská škola. Školu v Dolnom Dubovom v roku 1960 navštevovalo 72 žiakov v 1.-5. ročníku. Na základe uznesenia vlády ČSSR dostali žiaci v tomto roku po prvýkrát učebnice a učebné pomôcky zdarma. Opatrenie ušetrilo rodičom v Dolnom Dubovom 21 500 Kčs. V roku 1961

ZŠ 1.-4. roč. 1990, Ivan Jablonický – riaditeľ, Mária Jablonická – učiteľka, Zlatica Capkovičová – školský klub

ZŠ 90. roky 20. storočia

sa 5. ročník po dohode s rodičmi presúva do ZDŠ Kátlovce. Škola v Dolnom Dubovom dosahovala vynikajúce výsledky spomedzi malotriednych škôl v Trnavskom okrese a stáva sa cvičnou školou pre študentov Pedagogickej fakulty v Trnave. Učitelia Vilma a Elemír Halášovci tak mohli odovzdávať svoje bohaté skúsenosti ďalšej generácii učiteľov. V júni 1978 odchádza Vilma Halášová do dôchodku a o rok ju nasleduje aj Elemír Haláš.

V roku 1979 bola Základná škola v Dolnom Dubovom zrušená. 1. septembra 1979 nastupujú žiaci od 1. ročníka do Základnej školy v Kátlovciach.

Nové spoločenské pomery po roku 1989 priniesli so sebou aj potrebu znovuoctvorenia malotriednej základnej školy. Vyučovanie bolo obnovené 1. septembra 1990. Riaditeľom sa stal Ivan Jablonický, učiteľkou Mária Jablonická. Vychovávateľkou v školskom klube bola Zlatica Čapkovičová. Náboženskú výchovu vyučoval vdp. Jozef Horvátik. V roku 1996 stratila škola právnu subjektivitu a patrila pod ZŠ Kátlovce. V roku 1998 odchádza Mária Jablonická do dôchodku a v roku 1999 Zlatica Čapkovičová do školského klubu ZŠ Kátlovce. Pre ročníky 1.-3. nastupuje nová učiteľka Mgr. Marta Šišková. Priemerný počet žiakov v deväťdesiatych rokoch je 30.

Dňa 1. augusta 2004 získala Základná škola v Dolnom Dubovom právnu subjektivitu. Organizačnou zložkou nového právneho subjektu je aj materská škola. Riaditeľkou Základnej školy 1.-4. ročník s Materskou školou v Dolnom Dubovom sa stala Mgr. Marta Šišková. Učiteľkou 2.-4. ročníka Mgr. Zlatica Čapkovičová, ktorá sa vrátila do Dolného Dubového. Po rozsiahlych stavebných úpravách v materskej škole sa do ľavého pavilónu 1. januára 2005 presťahovala základná škola. 1. decembra 2008 prevzala funkciu riaditeľky školy Mgr. Zlatica Čapkovičová a učiteľkou 1.-2. ročníka je Andrea

ZŠ s MŠ Dolné Dubové – nové priestory

Tóthová. Základnú školu tvoria dve triedy, pričom väčšia z nich v populudňajších hodinách slúži ako školský klub detí. Škola disponuje aj počítačovou učebňou. V roku 2004 získala päť kusov počítačov z projektu *Infovek*. Do ďalšieho projektu *Modernizácia vyučovania na ZŠ využitím informačno-komunikačných technológií* sa škola zapojila v roku 2009. Vybavenie počítačovej učebne sa doplnilo o päť moderných počítačov, notebook a dataprojektor. Druhý dataprojektor škola získala účasťou v projekte *Doplňujúce štúdium cudzích jazykov*, konkrétne anglického jazyka. Škola sa zaujímavými aktivitami a kultúrnym programom zapája do celooobecných osláv *Dňa matiek*, pripravuje program v rámci *Mesiaca úcty k starším*, ako aj *Vianočnej besiedky*. Vedenie školy zabezpečilo v rokoch 2005, 2007 a 2010 týždňový pobyt žiakov v škole v prírode. Zúčastňuje sa matematickej súťaže *Pytagoriáda*, množstva výtvarných súťaží, športovej olympiády malotriednych ZŠ pod názvom *Sito*, organizuje literárno-recitačnú súťaž v prednesu poézie a prózy *Hollého pamätník*. Žiaci a učiteľka školy sa zapájajú do humanitárnych projektov a akcií, ktoré organizuje *UNICEF* a *Liga proti rakovine*.

V posledných rokoch škola organizuje *Deň otvorených dverí* a najnovšie projekt v spolupráci s obecnou knižnicou *Osobnosti našej obce*.

Vedenie školy úzko spolupracuje nielen s obecnou knižnicou, ale aj s obecným úradom, RDP, Policajným zborom v Trnave, s materskou školou a s inými školami. Celá škola absolvovala trikrát plavecký výcvik v mestskej plávárni Zátvor v Trnave. Každoročne, v mesiacoch marec a október, sa škola zapája do zberu papiera. Medzi zaujímavé

ZŠ – počítačová učebňa

poďujatia patria besedy s políciou, lekárom, tvorivé dielne, bábkové divadlika, nočná škola „Strašiškola,“ sarkaniáda, vianočné trhy, pravidelné návštevy dopravného ihriska, hvezdárne a výlety – Dobrá Voda, Červený Kameň, Modra, jaskyňa Driny, Bradlo, Piešťany, Bratislava, Bojnice, Trenčín. V posledných rokoch sa vymenil všetok školský nábytok v jednej triede. Od roku 2010 škola v spolupráci s rodičovským združením a obecným úradom organizuje školské plesy. Z takto získaných finančných prostriedkov sa zakúpil školský nábytok do menšej triedy, prebehla rekonštrukcia pieskoviska a vymenili sa skoro všetky okná na budove v časti základná škola.

Učiteľia od roku 1990 v Základnej škole 1. – 4. ročník Dolné Dubové

Meno učiteľa	Roky vyučovania
Ivan Jablonický – riaditeľ ZŠ	1990-2004
Mária Jablonická	1990-1998
Eubica Štrbová	1998-2000
Marta Šišková	2000-2004
Marta Šišková – riaditeľka ZŠ	2004-2008
Daniela Varmusová	2003
Veronika Jančovičová	2003-2004
Zlatica Čapková	2004-2008
Zlatica Čapková – riaditeľka ZŠ	2008-xxxx
Andrea Tóthová	2008-xxxx

Školský klub – vychovávateľky od roku 1990

Meno vychovávateľky	Roky pôsobenia
Zlatica Čapková	1990-1999
Jaroslava Lutzbauerová	2008-2009
Marta Magulicová	1999-2001
Alena Huttová	2002-2007
Zuzana Štranová	2007-2008
Tatiana Tirscherová	2009-2010
Lenka Čimborová	2010-2011
Mária Ružicková	2011-xxxx

Počty žiakov ZŠ v Kátlovciach vo vybraných rokoch 1949 – 2005³⁵⁹

Školský rok	Počet žiakov celkom	Počet žiakov z Dolného Dubového
1949/1950	86	27
1952/1953	128	45
1970/1971	249	60
1975/1976	225	61
1979/1980	254	89
2000/2001	131	32
2004/2005	137	26

³⁵⁹ Údaje o počte žiakov z Dolného Dubového, ktorí chodili do ZŠ v Kátlovciach, sú zo školských kroník ZŠ v Kátlovciach (S. K.)

Materská škola

K. Polakovičová³⁶⁰

Materská škola ako označenie pre predškolské zariadenie sa používa od roku 1948, keď ho zaviedol školský zákon. Tento zákon zaradil materské školy do školského systému. V budove školy v Dolnom Dubovom zriadil ONV odbor školstva od 1. júla 1964 útulok pre deti matiek pracujúcich na JRD. Útulok navštevovalo 45 detí, hračky si nosili z domu. Bol to prvý podnet na zriadenie materskej školy. Jednotriedna materská škola začala pracovať 1. septembra 1964 v priestoroch starej fary s osemhodinovou prevádzkou bez stravovania. Do materskej školy bolo zapísaných 32 detí. Za riaditeľku bola vymenovaná Jarmila Sugová. Priestorové aj hygienické podmienky boli nevyhovujúce. Zariadenie pozostávalo zo 4 stolíkov a 32 stoličiek, bez hračiek, učebných pomôcok, ktoré sa postupne doplňali. V septembri 1966 nastúpila za riaditeľku Jozefína Kováčová a od 1. januára 1967 Katarína Polakovičová.

Deti v MŠ Dolné Dubové – rok 1968 (Katarína Polakovičová, riaditeľka, Zuzana Šuranová, učiteľka)

Dolné Dubové naliehavo potrebovalo novú materskú školu. Zaslúhou vtedajšieho predsedu MNV Leonarda Kocána sa začala stavať nová dvojtriedna materská škola. Na záhumní v tichom prostredí bola postavená na vtedajšie pomery moderná materská škola s dvomi triedami, spálňami a kuchyňou. Vyhovovala požiadavkám hygieny, zariadená novým nábytkom, koberecami a vybavená modernými učebnými pomôckami. Na výstavbe Dolnodubovčania odpracovali 12 961 brigádnických hodín. Do užívania bola

³⁶⁰ Kronika Materskej školy v Dolnom Dubovom 1964-1999; konzultácie s Danielou Kufkovou a riaditeľkou ZŠ a MŠ Mgr. Zlaticou Čapkovitou.

odovzdaná 1. septembra 1974. Zapisaných bolo 43 detí, o ktoré sa starali 4 učiteľky, školníčka, upratovačka a 2 kuchárky (na 1, 5 prac. úväzok). V ten istý rok sa začalo s postupným upratovaním a úpravou celého areálu školy. Obec, zamestnanci a rodičia vysadili ovocný sad, okrasné stromy a kríky, zasiali trávu a vybudovali pieskovisko. V roku 1977 bol celý areál oplotený. Detské ihrisko bolo vybavené preliezačkami, šmykľavkou, neskôr lavičkami a stolkami.

MŠ Dolné Dubové v novej budove, rok 1977

Počet detí v dvojtriednej MŠ sa až do roku 1983 pohyboval od 40 do 44. Od 14. 4. 1980 do 4. 4. 1982 pribudlo 15 detí z Tmavských automobilových závodov, ktoré vozil závodný autobus. V školskom roku 1983/1984 sa po prvýkrát otvára len jedna trieda s počtom detí 32. O deti sa starajú 2 učiteľky, školníčka a kuchárka. Trieda bola zatvorená len jeden školský rok. V ďalšom roku sa opäť otvára druhá trieda. Počet detí neustále klesal, v školskom roku 1986/1987 prešla MŠ veľkými zmenami. Po potrebných stavebných úpravách – časť spálne bola prestavaná na sušiareň, zo skladu sa stala práčovňa a na dvore bola zriadená kočíkaren. Vzniklo Spoločné zariadenie jasle a materská škola pri JRD 9. mája v Dolnom Dubovom. V triede MŠ bolo zapisaných 30 detí a v oddelení jaslí 17 detí. O deti sa starali dve učiteľky, dve detské sestry a jedna pestúnka. Pedagogické pracovníčky financoval ONV odbor školstva. Školníčku, upratovačku, práčku, dve kuchárky a prevádzku zariadenia financovalo JRD. V okrese to bolo jediné zariadenie, ktoré patrilo družstvu. V prevádzke bolo tri roky a pre nedostatok detí jasnového veku bolo zrušené.

V školskom roku 1990/1991 bola materská škola opäť dvojtriedna a prešla pod správu MNV. Od roku 2002 sa druhá trieda už neotvorila. Problém bol v tom, že do jednej triedy bolo detí veľa, a do dvoch málo. V druhej triede bola zriadená jedáleň pre deti MŠ a ZŠ. 30. júna 1999 odišla Katarína Polakovičová do dôchodku. V materskej škole na

poste riaditeľky pôsobila 32,5 roka. Obec Dolné Dubové jej pri tejto príležitosti udelila čestné občianstvo.

Za riaditeľku bola vymenovaná Daniela Kuľková. Najväčšie zmeny nastali v roku 2004, keď bola po stavebných úpravách v ľavom pavilóne MŠ umiestnená základná škola. Priestory budovy sú odvtedy naplno využité. 1. augusta 2004 prešla materská škola pod nový právny subjekt – Základná škola s materskou školou Dolné Dubové. Riaditeľkou ZŠ s MŠ sa stala Mgr. Marta Šišková a zástupkyňou pre materskú školu Daniela Kuľková.

Materská škola v Dolnom Dubovom dosahovala veľmi dobré výsledky v pedagogickej i mimoškolskej práci. Kladne bola hodnotená okresnou, krajskou i ministerskou inšpekciou. V porovnaní s nameranými výsledkami v celej SR dosiahla o stupeň lepšie hodnotenie a získala 1. miesto v Tmavskom okrese. Kolektív pracovníkov dostal čestné uznanie udelené ONV odborom školstva v roku 1978. Čestné uznanie udelilo Ministerstvo školstva v roku 1987 kolektívu pracovníkov Spoločného zariadenia jasle a materská škola. Riaditeľka Katarína Polakovičová dostala v roku 1979 krajské vyznamenanie pri príležitosti Dňa učiteľov. Ministerstvo školstva a Slov. výbor odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy udelil Kataríne Polakovičovej v roku 1989 čestný titul Vzorový pracovník rezortu školstva.

Deti s riaditeľkou Katarínou Polakovičovou, 80. roky

Vedenie ZŠ s MŠ vypracovalo a zrealizovalo projekt *Otvorená škola*, tým sa radikálne zmenil areál školy. Na detskom ihrisku pribudli nové preliezačky, kľačka. V decembri 2008 sa zmenilo vedenie školy. Riaditeľkou ZŠ s MŠ sa stala Mgr. Zlatica Čapková. V septembri roku 2009 bola dočasnou zástupkyňou Ľubomíra Mancová. Od 1. januára 2010 preberá túto funkciu Jana Hrušková.

Policijtky na besede v MŠ

Budova školy je v prevádzke už 38 rokov, preto bola nutná jej rekonštrukcia. Realizovala sa v roku 2011 vďaka účasti materskej školy v súťaži *Starostlivosťou o svoj domov pomáhajte deťom* a výhre 10 000 eur. V prednej časti budovy boli vymenené okná, vchodové dvere a generálnou opravou prešlo aj hygienické zariadenie školy. Od roku 2009 sa začal postupne vymieňať nábytok a prebehla aj celková rekonštrukcia pieskoviska z finančiaci získaných zo školských plesov, ktoré organizuje ZŠ s MŠ. Vďaka sponzorskému daru sa zakúpili nové postieľky a z finančných prostriedkov školy boli zakúpené detské stoly a stoličky. Vďaka účasti zástupkyne pre MŠ v projekte Otvorená škola dostala televízny prijímač a digitálny fotoaparát.

V dokumentácii materskej školy sa podrobne hovorí o pedagogickej práci i prezentácii na verejnosti. Materská škola sa zameriava na zachovávanie ľudových regionálnych tradícií (Lucia, Kvetná nedeľa) a environmentálnu výchovu. Pripravuje pre deti tvorivé dielne s rodinnými príslušníkmi na tému Veľkej noci. Organizujú sa jesenné tekvicové opekačky, tvorenie svetlonosov, Svetový deň výživy – zdravé maskrotenie, Deň jablák, MDD. Výlety do Trnavy, Bratislavy, Kátoviec, na Planinku, divadelné predstavenia v MŠ i v divadle v Trnave. Pasovanie predškolákov za právokov, rozlúčka s materskou školou, opekačka na konci školského roka s rodičmi a základnou školou. Organizujú sa brigády rodičov a zamestnancov MŠ, zber papiera a železa spolu so ZŠ. Veľmi aktívna je spolupráca s vedením obce, rodičmi, základnou školou, družstvom, obecnou knižnicou.

Materská škola sa predstavuje verejnosti programom ku Dňu matic, v Mesiaci úcty k starším, Vianočnej besiedky, podieľa sa na príprave detského karnevalu, prezentuje sa v súťaži detských prác v obci a v súťažiach materských škôl. Deti navštevujú obecnú knižnicu, zúčastňujú sa besied so spisovateľmi a ilustrátormi, absolvujú exkurziu v roľníckom družstve, navštevujú 1. ročník ZŠ.

Podľa školskej kroniky od roku 1964 v Materskej škole Dolné Dubové pôsobili tieto učiteľky:

Jarmila Sugová	1964-1966	Katarína Mikulášová	1984-1985
Zuzana Šurinová	1964-1976	Jana Adamkovičová	1985-1986
Jozefína Kováčsová	1966-1966	Silvia Klčová	1991-1993
Katarína Polakovičová	1967-1999	Tatiana Šurinová	1991-1992
Eubica Sebestová	1976-1982	Daniela Kulťková	1993-2004
Katarína Šmarcová	1976-1980	Gabriela Hettešová	1999-2005
Mária Šurinová	1976-1983	Eva Holická	2000-2000
Alena Šimončíková	1979-1979	Katarína Martinkovičová	2000-2002
Zora Šimková	1980-1993	Mária Verešová	2001-2002
Zlatica Kolesíková	1982-1983	Jana Balazovičová	2005-2007
Jana Trúšiková	1983-1983	Eubica Prievozníková	2007-2008
Mária Galgociová	2008-2008		
Katarína Polakovičová	2008-2009		
Eubomíra Mancová	2009-		
Jana Hrušová	2009-		
Blanka Belanská	2011-		

V zariadení jasli pracovali tieto detské sestry:

Anna Selecká	1986-1987
Jarmila Houdeková	1986-1991
Daniela Remenárová	1987-1990
Mária Matuskovičová – pestúnka	1986-1991

Z prevádzkových pracovníčok viac ako 20 rokov pracovali:

Zuzana Šurinová – školníčka	1964-1991
Vilma Šimončíková kuchárka	1976-2005
Mária Rošková	1986

Z podujatí v MŠ